

LAUSUNTO
15.11.2018

Valtioneuvoston kanslia
PL 23
00023 Valtioneuvosto (Helsinki)
kirjaamo@vnk.fi

Viite: Lausuntopyyntö 2.11.2018

Lausunto: Suomen meripolitiikan linjausten lausuntokierros

Valtioneuvosto pyytää lausuntoa luonnoksesta Suomen meripolitiikan linjauksista. Valtioneuvosto teki marraskuussa 2017 periaatepäätöksen Suomen Itämeren alueen strategiasta (15a/2017), jonka jälkeen ohjausryhmä ryhtyi valmistelemaan valtioneuvoston yhteistä koordinaatioasiakirjaa tavoitteena valtioneuvoston periaatepäätös Suomen meripolitiikan linjauksista. Kärjiksi on valittu merten suojelu, merilogistiikka, meriklusteri ja merellinen tuotanto. Näihin liittyvät horisontaaliset teemat automatisaatio, digitalisaatio ja data, osaaminen, tutkimus ja koulutus, EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen sekä rahoitus. Pyrkimyksenä on kehittää meripolitiikasta Suomen selkeä vahvuusalue.

Merten suojelu

Merten suojelu on valittu yhdeksi meripolitiikan kärjistä. Merten suojelu ja luonnonvarojen kestävä käyttö on edellytys kestäväälle siniselle kasvulle. On hyvä, että meripolitiikan linjauksissa korostetaan selvästi luonnonvarojen kestäväää käyttöä, meren suojelua ja tilan parantamista sekä Agenda 2030 tavoitteita.

Valtamerten suojelun tavoitteet ja prioriteetit on hyvin valittu. Toimenpiteillä tuetaan sekä valtamerten suojelua että suomalaisen meriosaamisen ja -tutkimuksen kehittämistä ja vientiä.

Merilogistiikka

Visio sekä valitut prioriteetit ovat hyviä ja perusteltuja. Erityisesti puhtautta on syytä korostaa ja kehittää innovatiivisesti ottaen huomioon meriliikenteen päästöjen vähentämiseen liittyvät haasteet sekä hitaan etenemisen. Logistiikkaketjuja tulee kehittää pyrkien mahdollisimman laajaan näkökulmaan ja integroiden tehokkaasti mantereella operoivien raskaan- ja raideliikenteen kuljetukset kokonaisuuteen.

Ohjelmassa esitetään joustavien tuki-instrumenttien luomista, mikä voi olla hyvin perusteltua. Kymenlaakson Liitto katsoo kuitenkin, että ensin olisi tärkeää poistaa olemassa olevat taloudelliset esteet, jotka vääristävät logistiikka-alan kilpailua. Logistiikan taloudellisten ekosysteemien kehittymisen tukemisessa oleellista olisi pyrkiä poistamaan väylämaksut kokonaan. Sillä olisi positiivisia vaikutuksia mm. ulkomaankaupan kilpailukykyyn ja meriliikenteen tehokkuuteen. Nykyinen järjestelmä

muodostaa yrityksille lisäkustannuksia, minkä voidaan katsoa toimivan yhdenlaisena esteenä.

Autonomisen meriliikenteen kehittäminen digitalisaation kera on kannatettavaa turvallisuuden parantamisen, päästöjen vähentämisen ja tuottavuuden parantamisen kannalta. Suomi on jo näissä yksi edelläkävijöistä. Niihin on tärkeää panostaa jatkossakin. Merenkulun osaamista ja koulutusjärjestelmää tulee kehittää, koska se luo perustaa alan tietotaidon pysymiselle Suomessa sekä mahdollisuuden ottaa edelläkävijän roolia.

Vähäpäästöisen operoinnin edistämisessä tulee keskittyä myös itse satamien ja siellä tapahtuvien kaikkien toimintojen (käyttö, rakentaminen, kunnossapito) hiilijalanjäljen pienentämiseen. Tämä käsittää mm. työkaluiden käytön sekä sataman sähkön ja lämmönkulutuksen.

Merellinen tuotanto

Suomessa on noussut viime vuosina ainutlaatuista osaamista kiertovesijärjestelmällä toimiviin laitoksiin. Vesiviljelyn osalta tämän suuntauksen tulisi olla tavoiteltavaa perinteisen merellä tapahtuvan vesiviljelyn merkittävän ravinnekuormituksen vuoksi. Laitoksissa on etuna myös synergiaetujen hakeminen muiden toimijoiden kanssa. Tämän kaltaisia konsepteja tulee edelleen kehittää ja viedä myös maailmalle. Sen vuoksi on tärkeää huolehtia panostuksesta tutkimus- ja kehitystoimien riittäviin resursseihin. Merialueille liittyy lisäksi huomattavaa potentiaalia uusiutuvan energiantuotannon innovatiivisille ratkaisuille. Tässäkin Suomen kannattaa pyrkiä edelläkävijäksi.

Merialuesuunnittelu on uusi, alueidenkäytön suunnittelujärjestelmästä sekä sen mukaisesta kaavoituksesta erillinen suunnittelumuoto, joka on lähtöisin EU:n meripolitiikasta. Suunnitelmien tarkoituksena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävä kehitystä ja kasvua, luonnonvarojen kestävä käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Meripolitiikan linjauksissa uusi suunnittelumuoto on mainittu vain merellisen tuotannon osion alla. Merialuesuunnittelun keinoin sovitetaan yhteen eri toimialojen tarpeita, näin ollen merialuesuunnittelulla on suuri merkitys esimerkiksi merialueen suojelun ja kestävä käytön osalta.

Kymenlaakson Liitolla ei ole muilta osin huomautettavaa luonnoksesta Suomen meripolitiikan linjauksista.

KYMENLAAKSON LIITTO

Matti Konttinen
maakuntasuunnittelija